

Gyermeki jogok az iskolában, kollégiumban 2009. november 20.

dr. Jásper András
előadása

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diajog.hu

1

Az előadás számokban

- 1989. november 20.
- Enszejegyzmény 54 db Cikk
- Közoktatási törvény 133 db §
- 189 dia

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diajog.hu

2

Jogforrások egymáshoz való viszonya

Alkotmány

Nemzetközi egyezmények
Közoktatási törvény

11/1994. MKM rendelet

Házirend, SZMSZ

DÖK SZMSZ

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diajog.hu

3

Jogsabályi háttér

- A Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény (1991. évi LXIV. Törvény)
- 1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmánya
- A közoktatásról szóló – többször módosított - 1993. évi LXXIX. törvény

2009.11.20.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

4

ENSZ Gyermekjogi egyezmény célja

- Biztosítani az emberi jogokat a gyermekek számára is.
- Figyelembe venni, hogy a gyermekkor különleges védelemre és támogatásra ad jogot.
- Gondoskodni a gyermekkor miatti különleges jogi és más eszközökről, garanciákról.

2009.11.20.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

5

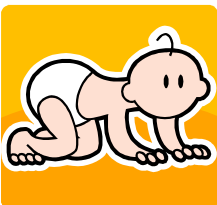

A gyermek

- Az Egyezmény vonatkozásában gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, kivéve ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében nagykorúságát már korábban eléri.

2009.11.20.

Diákkezeléért Alapítvány
www.diakjog.hu

6

Alapjogok az Alkotmányban

- **54. § (1)** A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.
- (2) Senkit nem lehet kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni, és különösen tilos emberen a hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletet végezni.

2009.11.20.

Diákközéletért Alapítvány
www.diajog.hu

7

Élethez való jog az egyezményben

- 1. Az Egyezményben részes államok elismerik, hogy minden gyermeknek veleszületett joga van az életre.
- 2. Az Egyezményben részes államok a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítják a gyermek életben maradását és fejlődését.

2009.11.20.

Diákközéletért Alapítvány
www.diajog.hu

8

Gyermekjogi Egyezmény Hátrányos megkülönböztetés tilalma

Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai vagy más véleménye, nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképzetlensége, születési vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül.

2009.11.20.

Diákközéletért Alapítvány
www.diajog.hu

9

Minden embernek azonos jogai vannak

gyermek vagy szüleinek

- faja, színe, neme, nyelve, vallása,
- véleménye,
- származása,
- vagyoni helyzete,
- vagy egyéb helyzete

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diakjog.hu

10

Egyenlő bánásmód

- **4/A. § (1)** A közoktatás szervezésében, irányításában, működtetésében, feladatainak végrehajtásában közreműködők a gyermekkel, tanulóval kapcsolatos döntéseik, intézkedéseik meghozatalakor az egyenlő bánásmód követelményét kötelesek megtartani.

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diakjog.hu

11

- (2) Az egyenlő bánásmód követelménye alapján a közoktatásban minden gyermeknek, tanulónak joga, hogy vele összehasonlítható helyzetben levő más személyekkel azonos feltételek szerint részesüljön velük azonos színvonalú ellátásban.

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diakjog.hu

12

A gyermek mindenek felett álló érdeke

- A szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenek felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diajog.hu

13

Gyermek érdeke (Ktv. 4. §)

- (7) A közoktatás szervezésében, irányításában, működtetésében, feladatainak végrehajtásában közreműködők döntéseik, intézkedéseik meghozatalakor a gyermek mindenek felett álló érdekét veszik figyelembe.

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diajog.hu

14

A közoktatásban a gyermek mindenek felett álló érdeke különösen, hogy

- a) az e törvényben meghatározott szolgáltatásokat megfelelő színvonalon biztosítsák részére oly módon, hogy annak igénybevétele ne jelentsen számára aránytalan terhet,
- b) az e törvényben meghatározottak szerint minden segítséget megkapjon képessége, tehetsége kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez, ismeretei folyamatos korszerűsítéséhez,

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diajog.hu

15

- c) ügyeiben méltányosan, humánusan, valamennyi tényező figyelembevételével, a többi gyermek, tanuló érdekeinek mérlegelésével, a rendelkezésre álló lehetőségek közül számára legkedvezőbbet választva döntsenek.

2009.11.20.

Diákközéletért Alapítvány
www.diajog.hu

16

A gyermek véleményének tiszteletben tartása

- 1. Az Egyezményben részes államok az ítélőképessége birtokában lévő gyermek számára biztosítják azt a jogot, hogy minden őt érdeklő kérdésben szabadon kinyilváníthassa véleményét, a gyermek véleményét, figyelemmel korára és érettségi fokára, kellően tekintetbe kell venni.

2009.11.20.

Diákközéletért Alapítvány
www.diajog.hu

17

Véleménynyilvánítás szabadsága

- A gyermeknek joga van a véleménynyilvánítás szabadságára. Ez a jog magában foglalja mindenfajta tájékoztatás és eszme határokra tekintet nélküli kérésének, megismerésének és terjesztésének szabadságát, nyilvánuljon meg az szóban, írásban, nyomtatásban, művészi vagy bármilyen más, a gyermek választásának megfelelő formában.

2009.11.20.

Diákközéletért Alapítvány
www.diajog.hu

18

• Ennek a jognak a gyakorlása csak a törvényben kifejezetten megállapított korlátozásoknak vethető alá, amelyek

- a) mások jogainak és jó hírvénekek tiszteletben tartása, illetőleg
- b) az állam biztonsága, a közrend, a közegészségügy, vagy a közérkölcshöz védelme érdekében szükségesek.

2009.11.20.

Diákkezeletért Alapítvány
www.diakjog.hu

19

Vélemény nyilvánítási jog a Ktv-ben

• g) az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilvánítson minden kérdésről az őt nevelő és oktató pedagógus munkájáról, az iskola, kollégium működéséről, továbbá tájékoztatást kapjon személyét és tanulmányait érintő kérdésekről,

2007.06.16.

Diákkezeletért Alapítvány
www.diakjog.hu

20

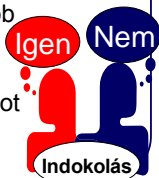

Javaslat és kérdés

• ...valamint e körben javaslatot tegyen, továbbá kérdést intézzen az iskola, a kollégium vezetőihez, pedagógusaihoz, az iskolaszékhez, a kollégiumi székhez, s arra legkésőbb a megkereséstől számított tizenöt napon belül - az iskolaszéktől, kollégiumi széktől a tizenötödik napot követő első ülésen - érdemi választ kapjon;

2007.06.16.

Diákkezeletért Alapítvány
www.diakjog.hu

21

Gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadság

- 1. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a gyermek jogát a gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadságra.
- 2. Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a szülőknek vagy, adott esetben, a gyermek törvényes képviselőinek azt a jogát és kötelességét, hogy a gyermeket e jogának gyakorlásában képességei fejlettségének megfelelően irányítsák.

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diakjog.hu

22

- 3. A vallás vagy meggyőződés kinyilvánításának szabadságát csak a törvényben megállapított olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek a közbiztonság, a közrend, a közegészségügy, a közérkölc, vagy mások alapvető jogai és szabadságai védelmének érdekében szükségesek.

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diakjog.hu

23

Önazonosság a közoktatásban

- h) vallási, világnézeti vagy más meggyőződését, nemzeti vagy etnikai önazonosságát tiszteletben tartásuk, és azt kifejezésre juttassa, feltéve, hogy e jogának gyakorlása nem ütközik jogszabályba, nem sérti másoknak ezt a jogát, és nem korlátozza a társai tanuláshoz való jogának gyakorlását;

2008.02.17.

Diákjogi Alapítvány
www.diakjog.hu

24

Egyesületi és békés gyülekezési jog

- 1. Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermek egyesületi és békés gyülekezési jogát.
- 2. E jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban az állam biztonsága, a közbiztonság és a közrend, illetőleg a közegészségügy és a közerkölcs, vagy mások jogai és szabadságai védelmének érdekében szükségesek.

2009.11.20.

Diákközéletért Alapítvány
www.diajkjog.hu

25

Egyesületi jog a közoktatásban

- f) részt vegyen a diákkörök munkájában, és kezdeményezze azok létrehozását, tagja legyen iskolai, művelődési, művészeti, ismeretterjesztő, sport- és más köröknek - ha törvény másképp nem rendelkezik -, az iskolán kívüli társadalmi szervezeteknek;

2008.02.17.

Diákközéletért Alapítvány
www.diajkjog.hu

26

Magánélet

- A gyermeket nem szabad alávetni magánéletével, családjával, lakásával vagy levelezésével kapcsolatban önkényes vagy törvénytelen beavatkozásnak, sem pedig becsülete vagy jó hírneve elleni jogtalan támadásnak.

2009.11.20.

Diákközéletért Alapítvány
www.diajkjog.hu

27

Levelezés és lakás

- i) a levelezéshez, továbbá kollégiumban a lakáshoz való jogát tiszteletben tartásuk, feltéve, hogy e jogának gyakorlása nem sérti másoknak ezt a jogát, és nem korlátozza társai tanuláshoz való jogának gyakorlását;

2007.06.16.

Diákjogi Alapítvány
www.diakjog.hu

28

Pihenés

- Az Egyezményben részes államok elismerik a gyermeknek a pihenéshez és a szabadidő eltöltéséhez, a korának megfelelő játékhoz és szórakoztató tevékenységekhez való jogát, azt, hogy szabadon részt vehessen a kulturális és művészeti életben.

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diakjog.hu

29

A tanulók jogai /10.§ (1)/

A gyermeknek, a tanulónak joga, hogy nevelési, illetőleg nevelési-oktatási intézményben biztonságban és egészséges környezetben neveljék és oktassák, óvodai életrendjét, iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.

2009.11.29.

Diákjogi Alapítvány
www.diakjog.hu

30

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diakjog.hu

31

Információ és Segítség

● Diákjogi Alapítvány

- www.diakjog.hu
- www.diakonkormanyzat.hu
- info@diakjog.hu

2009.11.20.

Diákjogi Alapítvány
www.diakjog.hu

32
